СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 267. Джерзи Ситі, Н. Дж., субота, 15. листопада 1930. VOL. XXXVIII. No. 267. Jersey City, N. J., Saturday, November 15, 1930. THREE CENTS.

ВСІ -- ДО МАНІФЕСТАЦІЙНИХ ПОХОДІВ.

В СЕНАТІ ПРИЙШЛО ДО ЗАМИРЕННЯ

ВАШИНҐТОН. — Републиканські й демократичні сенатські лідери заявили президентови Гуверови, що не будуть робити урядови ніяких перешкод та що предложений буджет перейде скоро й не буде потреби скликувати надзвичайну сесію конгресу. Не знати тільки, чи та заява відноситься рівнож і до урядових предложень у справі зарад безробіттю.

ВІЙСЬКОВИЙ РЕЖІМ У ГАВАНІ.

ГАВАНА. — В столиці Куби проголошено воєнний стан. Невдоволення проти уряду росте. Між поліцією й військом приходить до дуже частих сутичок. На разі не знати, з якими жертвами це все получене, бо заведено цензуру. Але одна відомість подає цілком певно, що за один день згинуло на вулицях міста 8 осіб, а між ними один американський студент. До шпиталів відвезено понад 50 ранених.

Поліція переводить арешти головно серед студентів і журналістів.

КАЖЕ, ЩО ПІДПИРАЄМО ТИРАНІЮ.

БОСТОН. — Сенатор Давид Волш виголосив перед „Інститут оф Корент Інтернешенел Проблемс оф ди Юнайтед Стейтс" промову, в якій скритикував остро політику американського уряду супроти острова Куби. Він каже, що Злучені Держави не дали населенню Куби перевести правильні вибори, бо попирають режім теперішнього президента Мачади. А той режім завів на Кубі страшне ґрефтярство, бо сам президент надуживає своєї влади для збогачення своєї особи. Дотого, говорив Волш, вашинґтонський уряд вислав до Куби амбасадора, котрий не має ніякого дипльоматичного досвіду.

ЩЕ НЕ МАЮТЬ ЯСНОЇ ДУМКИ.

ВАШИНҐТОН. — Комісія Викершема, яка радить над форсуванням законів, а тимсамим і над прогибіцією, перервала свої наради. Кажуть, що вона мабуть розібється, бо члени комісії не можуть прийти до якогось ясного заключення в справі прогибіції.

ПОЧТА ЛІТАКАМИ ЧЕРЕЗ ОКЕАН.

НЮ ЙОРК. — Дві великі компанії, які контролюють повітрову комунікацію в Злучених Державах і в Великій Британії, прийшли до порозуміння щодо встановлення повітрової комунікації через Атлянтійський океан, призначеної головно для перевозу почти, а рівнож і подорожних. Тими компаніями є Пан-Амерікен Ейрвейс та Імпіріял Ейрвейс.

ЗМЕНШУЮТЬ ПРОДУКЦІЮ МІДИ.

НЮ ЙОРК. — В 1929. р. фунт міди коштував 24 центи, а в 1930 році спав на $9\frac{1}{2}$ центів. Це заставило „Капер Інститут" до скликання конференції продуцентів міди, наслідком якої зменшено продукцію міди місячно на 20,000 тон і в той спосіб припинено дальший спад цін.

3,500,000 БЕЗРОБІТНИХ.

ВАШИНҐТОН. — Департамент Праці нараховує тепер 3,500,000 безробітних. Він каже, що безробіття не могло тепер зменшитися, бо скінчилися пільні роботи, а рівнож роботи в кенових фабриках, а тимсамим багато нових людей осталося без праці.

КУРТІС ВІРИТЬ У РЕПУБЛИКАНСЬКУ ПОБІДУ.

ГЕРИСБУРҐ. — Заступник президента Куртіс заповідає републиканську побіду при наступних виборах президента держави. Він каже, що до того часу бизнес поправиться та настануть ліпші часи і ніхто не винуватиме Гувера за те, що в цілім світі панує економічна депресія, від якої не можливо було виратувати Америку.

АМЕРИКА НАЗУСТРІЧ КИТАЄВИ.

ВАШИНҐТОН. — Департамент стейту предложив китайському амбасадорови пропозицію, якою Злучені Держави годяться зректися добровільно деяких екстериторіяльних прав щодо судівництва й віддати їх китайським властям.

ПРОТЕСТАНСЬКА ЧИ КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА.

НЮ ЙОРК. — Заява епископального епископа Менінґа, що епископальна церква є в своїх основних засадах католицькою, викликала ріжні коментарі. Одні осуджують ту заяву, а інші попирають. Пастор д-р Стетсон каже, що епископ Менінґ має рацію. Епископальна церква є в засаді католицькою, тільки не узнає папської тиранії й тим вона є зближена до протестантизму. Епископальна церква, каже д-р Стетсон, є мостом між католицькою і протестантськими церквами. І в тім лежить велике значіння епископальної церкви.

І ЦЕ ВСЕ НА ОЧАХ ЕВРОПИ!

(З листів очевидця).

Львів, 24. X. 1930.

ВІД ПОЯСА ДО КОЛІН НЕМА НІ КЛАПТИКА ШКІРИ, ТІЛЬКИ МЯСО Й КРОВ ЗАСОХЛА! — ПОЛЬСЬКІ ВЛАСТИ НЕ ДОЗВОЛЯЮТЬ ЛІКУВАТИ СКАТОВАНИХ. — ТІЛО ВІДПАДАЄ ВІД КОСТЕЙ В НАСЛІДОК ПОБИТТЯ КИДАЄТЬСЯ ҐАНҐРИНА.

Страшні часи переживаємо. Ті знущання, катування і нищення майна прямо добивають наш народ, який стільки страхіть пережив у часі всесвітної війни, коли наша територія була побоєвищем міліонових армій. Одначе теперішних жахливих страхіть навіть не можна порівнати до страхіть війни. Вони без порівнання гірші. В часі війни боролися проти себе зоружені противники. А тут увесь від стіп до зубів зоружений польський мілітаризм, вся польська поліція кинулися на бідний безборонний український нарід і живцем його мордують, безпощадно нищать без стриму, без милосердця. Десь в кождій людині на світі є якась доза гуманности, шляхотности. Тут нема. Соткитисячі роззвірених польських жовнірів і польських поліцаїв управляє свій садистичний спорт, упивається зойками катованих жертв і заспокоює свої звірячі інстинкти видом їхньої невинної крови. До чого доходить — досить сказати,

що епископ Григорій Хомишин на вид смертельно катованих жертв попав у розстрій нервовий і занедужав тяжко.

Митрополит Шептицький казав при Народній Лічниці уладити в приватних домах (в забудованнях св. Юра) приміщення для найтяжче побитих (в третьому степені побиття!).

Годі дивитися на ті скатовані жертви. Не можна повірити, що в двацятому століттю можливе щось подібного! Уявіть собі, що від пояса по коліна нема вже ні клаптика шкіри, а тільки мясо і кров засохла. Уявіть собі, що як катували вже не буками, а прямо ціпами, то білля повбивано глибоко в тіло, тепер рани ятряться — треба виривати з тіла ті кавалки білля. Треба оперувати мучеників, бо кидається ґанґрина. Та щасливими в тому страшному нещастю можуть вважатися ті, що мали змогу дістатися до Львова, бо на село не допускає поліція ніякої санітарної допомоги і українських лікарів та медиків арештує, а ліки конфіскує! Нині привезено знов 20 фір нещасних жертв „пацифікації". До цивільного шпиталю не хотять їх приймати, бо — кажуть — це наслідки військових побоїв, отже побиті до цивільного шпиталю не належать... Їх треба буде знов примістити десь в святоюрських забудованнях митр. Шептицького.

Від коли канадійський кореспондент (др. Дей) появився на нашій нещасній „спацифікованій" области, від тоді поліцаї женуть людей, щоби відбудовували понищені читальні, кооперативи і інші товариства, бо сподіваються, що ще хтось може приїхати зза кордону і це було б для польської влади неприємно. — Та чи не найдеться в культурному світі хтось, що запротестував би проти таких звірств? — Таж свого часу культурний світ припинив невільництво, а сучасне положення Українців в Польщі багато тяжче!...

(„Час", Чернівці).

НЕПРОШЕНІ ПОМІЧНИКИ.

Пол Ґвайт з Тайтусвил, Флорида, вибрався автомобілем у дорогу до Ню Йорку. Та в Мориставн, Н. Дж., стався йому припадок, бо трісло ґумове колесо. Коли він взявся його направляти, приступили до нього два полісмени і взялися йому помагати. А при тій нагоді розглянулися в автомобілю та знайшли фляшки з шампаном та з іншими винами. І справа опинилася перед великою лавою присяжних суддів.

ЗГИНУВ У ЗВАЛИЩАХ ХАТИ.

У звалищах невеличкої хатини в околиці Спенсес Бридж, Б. К., знайдено 60-літнього Джеймса Руссо, який згинув від ран та знесилення, коли завалилася його хатина і прикрила його собою. Руссо був вже 12 годин неживий, як знайдено його. В закостенілих руках держав сокиру, а по виразі мертвого лиця було пізнати, що до смерти добував усіх сил, щоби видістатися зпід звалищ.

НОВИЙ СПОСІБ ЛІЧЕННЯ СУХІТ.

Професор хірургії, д-р Едвард Архібальд, твердить, що з 200 пацієнтів, хорих на туберкульозу, він вилічив 65 тим способом, що витяв їм кілька ребер. Рівночасно д-р Архібальд радить лікарям не лічити при помочи такої операції хорих на туберкульозу, що находяться в останній стадії недуги.

ПРОТИЖИДІВСЬКІ СТУДЕНТСЬКІ ЗАВОРУШЕННЯ.

В місті Щеґед (Угорщина) студенти місцевого університету урядили протижидівські демонстрації. Вони напали на місцеву ліберальну ґазету, стараючись погромити її приміщення. Та поліція шаблями розігнала студентів і не допустила до погрому. Тоді студенти почали напади на Жидів, студентів університету. Щоб охоронити Жидів-студентів, до університету покликано поліцію. Ректор грозить замкнути університет, якщо студентські заворушення не спиняться.

ПОМЕРЛИ З ГОЛОДУ.

До Марцеліно Рамос (Бразилія) прибули російські емігранти знад Волги. Два з них, видно, відлучились від загалу й остаточно поліція, не можучи з ними порозумітись — проста річ і вигідна — арештували їх і всадили до вязниці. Показалося, що ті два чоловіки крайно обезсилені, виголоджені. Один з ним вмер таки першої ночі. Виявляється, що всюди вони просили хліба, та ніхто їх не розумів і боялися впустити їх у хату.

ЗАМІСЦЬ РИБИ УБИВ СЕБЕ.

В Мартинківцях на Виленщині Осип Філіпінів глушив ґранатами рибу в ріці, але так невміло, що одна ґраната вибухла в його руці, відорвала йому руку і ранила груди. Нещасливий рибалка вмирає в лічниці.

ВІВ ЖИТТЯ ОПРИШКА.

Вашківська (Буковина) поліція приловила в чорторийськім лісі якогось Маріянчука. Він мав там цілий склад домашніх річей і признався, що ті річи вкрав він у Бобівцях. Тому, що він прийшов недавно з Чернівців, то думають, що Маріянчук мусить мати в Чернівцях спільників. Його відставили до Чернівців.

УКРИВАЛИ ТРУПА ДІВЧИНИ.

З дому в місцевости в Брюс Майнс, що віддалена 25 миль від Савлт Сте Маріє, пропала 12-літня дівчина Една Джефріс і доперва пятого дня поліція знайшла її тіло, закопане в піску за місточком. В звязку з тим арештувала д-ра В. Г. Додлія з Брюс Майнс. При слідстві виявилося, що лікар Додлій перевів у домі пані Дойл на дівчині операцію в ціли усунення плоду, наслідком чого вона померла.

ФАЛЬШІВНИКИ 20-ЗОЛОТИХ БАНКНОТІВ.

Львівська поліція арештувала Геноха Розенштайна з Вильна, що приїхав до Львова з Бельґії та привіз у спеціяльно сконструованих куфрах фальшивих 20-зол. банкнотів коло 30,000 зол. Рівночасно поліція арештувала Симона і Хаїма Белерів, що розповсюднювали фальшиві банкноти, а подалися за шліфарів брилянтів з Бельґії. Разом з Белерами арештували Савла Вільфа з Турки над Стриєм і його брата Г. Вільфа з Ранижева (пов. Ряшів).

ЛЯХИ ПОАРЕШТУВАЛИ МАЙЖЕ ВСІХ УКРАЇНСЬКИХ ДІЯЧІВ

АРЕШТУЮТЬ БЕЗ НАЙМЕНШОЇ ПРИЧИНИ, ВИГАДУЮЧИ РІЖНІ „ПРОВИНИ" ПРОТИ ПОЛЬЩІ.

ЛЬВІВ (Західня Україна). — Арештованого голову УНДО, д-ра Д. Левицького, та секретаря, д-ра Л. Макарушку, тримають далі в арештах, не роблячи їм жадного формального обвинувачення. Також само тримають у вязниці адвоката з Радехова, д-ра Селезінку, та його дружину. Поліція виставила проти них обвинувачення в шпіонажі. Шпіонажу поліція вбачає в тому, що нібито адвокат Селезінка розпитував селян у своїй канцелярії про знущання Ляхів у селах.

Золочівський, а потім тернопільський суд не знайшов законних причин до арешту д-ра Селезінки і його дружини та, не зважаючи на це, їх запроторено до вязниці. Подібне діється з усіми арештованими Українцями, яких тримають у вязницях, а в той час жандарми, поліція та ріжні провокатори стараються знайти „вину" арештованих.

Львівська поліція перевела ревізію в приватному помешканню головного редактора „Діла", Василя Мудрого, й, хоч не знайшла нічого протизаконного, арештувала його. Потім перевела ревізії в кімнатах редакції „Діла" й позапечатувала деякі столи та шафи членів редакції й В. Мудрого. Переведено ревізію в помешканню адвоката д-ра О. Маритчака й арештовано його без подання причин. Ревізія жадних вислідів, бажаних для поліції, не дала.

Дотепер Ляхи арештували 21 бувших українських послів до сойму та трох українських сенаторів. На волі перебуває ще 11 послів і сенаторів, бувших членів українського парляментарного клюбу. Та й то двох з них уже були арештовані й випущені на волю.

Нищачи українські культурні та просвітні інституції, ляцька поліція всеж добралася до книгарень. Тепер вона запечатала книгарню „Рідної Школи", яка містилася в „Народній Гостинниці" у Львові. Запечатано книгарню після того, як поліція перевела ревізію в одного селянина, який щойно вийшов з книгарні з пакуночком книжок.

Взагалі поліція й жандармерія далі ведуть систематичний тихий розгром усіх українських національних інституцій та орґанізацій і арештують пляново всіх українських діячів в центрах і на провінції. Усе населення українських земель під Польщею почувається ніби в країні щойно завойованій варварами.

АРЕШТУВАННЯ ПОСЛІВ-НІМЦІВ.

ВАРШАВА (Польща). — Передвиборча підготовка уряду триває далі. Поліція та жандармерія переводять ревізії в помешканнях ріжних осіб, в інституціях та в редакціях ґазет й арештують ріжні особи. Німця Ґрабе, бувшого посла до сойму з Познанщини, засуджено на шість місяців вязниці „за зраду держави".

Ґрабе був на чолі німецької виборчої лісти в бромберській окрузі, а засуд до вязниці позбавив його права кандидувати до сойму. Крім Ґрубе арештовано ще кількох бувших послів познанських Німців та взагалі визначних німецьких діячів.

Посла Ґрабе обвинувачувала поліція в звязках з німецькою військовою орґанізацією, яка стоїть за визволення німецьких земель зпід Польщі та за новий розділ Польщі. Такий порівнюючий легкий присуд „за зраду держави" пояснюють тим, що поліція не могла судови доказати слушність свого обвинувачення.

РЕВІЗІЯ ВЕРСАЛЬСЬКОГО МИРА.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — На засіданнях комісії Ліґи Націй по обеззброєнню держав усе більше вияснюється, що на шляху до загального обеззброєння мусить бути розвязане питання ревізії Версальського мира. Французька делеґація думає сама нарешті поставити вияснення справи ревізії Версальського мира в засіданнях комісій, замісць того, щоб лише обмежуватися декляративними заявами Мусолінія, з кругів німецьких політиків і менших держав, котрі незадоволені цим миром.

Взагалі всі приходять до переконання, що комісія по роззброєнню не може успішно провадити свою працю, не торкаючись питання ревізії Версальського мира. Польський та перський делеґати на засіданню комісії говорили про те, що світ тепер стоїть на передодні нової війни й що треба думати про майбутню війну, а не говорити лише про роззброєння.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	0 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

СЛІПИЙ ПРОВІД

Загальна думка, чи загальний сентимент є дуже важними чинниками в громадському життю. З ними мусить числитися кождий розумний провід як у державі так у політичній партії чи організації.

Але буває дуже часто таке, що провід не хоче бачити дійсности і чути правду. В державі доводить це до революції й перевороту, в партії до розкладу й загину.

І з того боку цілком слушно критикують сенатора Феса за його становище в справі прогибіції. Сенатор Фес є предсідателем Републиканського Народного Комітету. Займає отже дуже важний і високий уряд у републиканській партії й відвічає за цілість і добро партії. Але є він і дуже завзятим прогибіційним фанатиком. І ось тому знайшовся він у скрутному положенню. Ото приходиться йому як провідникови здати собі справу з того, що републиканська партія потерпіла при останніх виборах величезну невдачу. Йому треба точно проаналізувати причини невдачі й поробити ті поправки, які скріпили би партію. Це є зовсім природне й зрозуміле.

Загально приписують републиканську невдачу економічній депресії. Але в тій самій мірі приписують партії невдачу й ізза її становища щодо прогибіції. Бо кажуть і доказують цифрами і фактами, що прогибіція спричинила страшну деморалізацію, що вона забирає час і гроші в тих часах, коли треба думати над зарадою фармерської кризи чи безробіття. Твердять далі, що при слідуючих президіяльних виборах прогибіційне питання стане першим і від нього буде залежати, хто засяде в Білім Домі й чи вдержиться там заступник републиканської партії, чи його замінить демократ.

А як загал поставиться до цього питання, видно найкраще по висліді останніх виборів. Більшість загалу піде проти прогибіції, це вже ясне.

Та цього не хоче бачити сенатор Фес. Він навіть не звертає уваги на те, що його власні виборці вже виявили свою противну від нього думку. Він далі твердить, що републиканська партія мусить обстоювати суху плятформу, бо інакше розібється, не добачуючи того, що вона на ділі вже розбилася, коли ходить о питання прогибіції.

Отсе засліплення сенатора Феса є приміром, як не повинен поступати розважний провідник. Його засліплення може довести партію до дійсного розбиття, або до його усунення. Правдоподібно станеться це останнє.

ПОЛЬСЬКИЙ ПОГРОМ НАД УКРАЇНЦЯМИ.

(Оригінальний допис з краю).

(3)

Католицька Польща до греко-католицьких священиків.

Постійні нагінки польської урядової і шовіністичної преси на українських католицьких священиків, масові ревізії і безпідставні їх арешти є собі звичайними явищами, які не роблять вже враження.

Карні експедиції не тільки нищать майно священиків, але і знущаються над ними у звірський спосіб. Приклади: В Наконечнім (Яворові) священика Котиса скатовано, помазано йому голову маслом і висипано на голову піря. Побито також його жінку і примушено цілу родину того священика молотити в неділю збіжжа для війська. В Любені Великім (Підгайці) страшно побито священика Фединського, при чому в часі тої екзекуції приказували йому співати: „Єще польска не зґінела" і приговорювали: „маш на д... Украінен".

Як обходяться карні експедиції з українськими священиками, свідчить такий факт: Священика Блозовського в Підгайцях побили тяжко в його власнім помешканню. Озвіреним, поліцаям було того ще замало, тому забрали його з собою і замкнули в пивницях маґістрату. В ночі загостили до пивниці щось з 5-ро людей і там ще раз катовано безборонну жертву. Над раном вивели о. Блозовського на подвіря маґістрату і там почали у звірський спосіб знов катувати: кинули його на землю і били так страшно, аж зімлів. Коли нещасний прийшов до свідомости, вхопили його поліціянти і викинули на тротуар біля маґістрату. Аж прохожі місцеві Жиди підняли змордованого священика і завели його до дому. Ще більше садизму виявила карна експедиція на священику Мандзієви з Богатковець. Перше били його страшно кольбами по спині і копали ногами. Коли він зімліз, водою привели його до памяти. Опісля перевернули горілиць, один поліціянт ногами став на його груди, а другі били по животі, ногах і руках. Священик зімлів удруге. Поліціянти знов облили його зимною водою, а опісля виляли на нього кипяче молоко, що варилося на кухні і висипали з баняка горячі бараболі.

При відході перевернули ще на нього два столи. По такій „пацифікації" не буде цей священик тішитися життям.

Таких прикладів можна навести ще багато.

Етика польських офіцирів.

У тій страшній „війні" з українським мирним і безборонним населенням показала свою „високу техніку" не тільки поліція, але і полки польської кавалерії та артилерії, на чолі якої стоїть еліта польської шляхти, синки польських дідичів, високих урядовців і маґнатів. Оці старшини не тільки вели екзекуції і насолоджувалися страхіттям невинно мордованих мущин, жінок і української шкільної молоді; вони простягали також свої шляхотські руки в сторону тяжко запрацьованого чужого майна, яке не тільки грабували для військових магазинів, але й для себе і свої родини щедро ними наділяли. Скільки то пішло свиней, курей, гусей та инших ласощів у кухню панів офіцирів! Скільки то ваґонів вівса і паші, видертих у формі контрибуції з рук українськоїго селянина, продавалося для поповнення кишень шляхотських паничів!

Для ілюстрації: В селі Підберіжцях коло Львова улани 14 язловецького полку в часі нищення і катування людей не забули вибити в селі майже всіх гусей і курей, які зловлено на пасовиську. По відбутій „пацифікації" старшини дали приказ, щоби селяне позносили на пасовисько чисті подушки, бо, мовляв, польське войсько не може сидіти на голій землі. Розложили огонь і зачався пир. Приїхало на майдан кілька авт з панями. До пізного вечера гостилося і веселилося те мішане товариство, тоді, коли в селянських хатах стогнали від ран і плакали скатовані батьки і діти...

Військо забралося. Поїхали до Львова авта, наладовані свіжим дробом, а навіть подушками...

Були і простіші історії: По „пацифікації" передмістя Яворова, Наконечного, стягнено з українських громадян на рахунок контрибуції один ваґон вівся, який заразже відвезено 20 фірами до військових маґазинів на Личакові у Львові, та забрано масу дробу. Над вечер приїхало ще автом зі Львова 4 панів майорів і заразже післали в село жовнірів, які стягнули зі селян 3 великих міхи качок і курей та кільак пак яєць. Те все зложили „шляхотні" панове майори до авта і повезли до Львова. Подібних прикладів богато.

Гірше як за татарських часів.

З того короткого і побіжного опису стає зрозумілим, чому все українське населення на звістку про прихід карної експедиції кидає свої оселі і втікає в ліси, поля та очерети.

Щасливі ті села, що мають близько ліси. Таке щастя мало село Голгоче, пов. Підгайці, яке вспіло сховатись з родинами і худобою, але таких щасливців мало. Перед експедиціями люде втікають в поля і до міст. Горе тому, кого кавалерія дігнала. Не буде він довго ходити по цій землі...

На втікаючих „герої пацифікації" стріляють у полі як на заяців. Так застрілили улани 14 полку Дмитра Підгірного в Селиськах коло Бібрки в жовтні 1930 р. Таких випадків богато.

Українські Західні Землі і особливо Східна Галичина пережили ріжні страхіття в часі світової війни. Через ту нещасну землю по кілька разів переходили величезні армії австрійські, царсько-російські та большевицькі, але це все є нічим в порівнанню до того, що тепер там діється. Трудно знайти конкурента для теперішних диких безправств польської озвірілої воячни. Навіть татарські напади в історії України не були такі страшні й жорстокі, як теперішня „пацифікація" польського уряду, бо Татари швидко переходили через місцевість, зловлених людей брали у полон і так не катували для самого знущання. Теперішні польські карні експедиції не задовольняються одним нападом на село. Ті напади на одні і ті самі місцевости повторяються до безконечности. Є вже тепер богато сіл, в яких на протязі двох тижнів було 2, 3, а навіть і 4 карні експедиції. Кожний раз инший відділ поліції і кавалерії. На пр. 4 карні експедиції були в селі Денисів, Купчинцях, і т. д. Є тисячі людей, яких вже 4 рази катовано, і скільки ще тих експедицій буде, ніхто не знає...

Шляхом провокації і руїни (виборча акція уряду).

Досі арештовано десятки тисяч Українців, яких з браку місця в звичайних тюрмах розміщено також по військових арештах, ба навіть у військових казармах. Арештовано головно всіх тих людей, які би могли вести виборчу акцію, некорисну для виборчої лісти Пілсудського.

З причини технічної неможливости арештувати всіх Українців, принайменше на час голосування, теперішний уряд старається диким терором, масовим мордуванням невинних людей, вандальським нищенням громадського і приватного майна відібрати українській масі всяку охоту взяти активну участь у виборах. Карні експедиції в деяких селах змушують населення ухвалювати постанови, обовязуючі всіх Українців голосувати на листу Пілсудського, або зовсім здержатися від виборів.

Провокаційні методи поліції.

Щоб назовні виказати перед польською суспільністю вину українського населення, польська поліція при масових ревізіях масово вживає метод, практикованих колись царсько-російською поліцією, а тепер большевицькою чрезвичайкою: підкидає на місцях ревізії ріжні обтяжаючі матеріяли, як нелеґальні видання і зброю й потім розголошує в пресі відомости про „сензаційні" висліди ревізії. Ці методи примінює поліція при ревізії тих культурних установ, які уряд рішив згори ліквідувати. Ревізію переводиться в той спосіб, що до льокалю впадає 20 до 30 поліцаїв, виганяють людей і самі без свідків „господарюють" в установі, а опісля показують здивованим і заляканим людям „компромітуючі" матеріяли. Для ілюстрації: в с. Серафинцях, пов. Городенка, при перепроваджені ревізії у селянина Жугаєвича, поліція загнала в одну кімнату батька і синів, яким заборонено рушитися з місця, а сама почала перевертати в цілім домі все горі-дном. Один поліцай вийшов на двір і **виняв зі своєї власної торби льонт** та зачав кричати, що знайшов його під стріхою... Це бачила на власні очі мала дівчина донька Жугаєвича, яка в той час стояла на подвірю, а якої поліцай не зауважив. Дівчина зараз заявила поліціянтам своє спостереження. За те її так скатовано, що буде ціле життя памятати.

В приватній українській ґімназії Товариства „Рідної Школи" в Рогатині поліція перевела основну ревізію в клясах, кабінетах, в бібліотеці і навіть на горищі і нічогісінько там незаконного не знайшла, що й стверджено в протоколі. Помимо того урядова преса писала про знайдення „богато обтяжуючих матеріялів". Аж на третий день по тій ревізії дня 25. вересня впадає до ґімназії біля 20 поліціянтів і відразу йдуть на горище. Директор ґімназії і сторож хотіли бути свідками тої ревізії, але поліція їх туди не пустила. За хвилю поліціянти показують бомбу, яку ніби „знайдено" на горищі. Незабаром директор дістав повідомлення від Львівської Шкільної Кураторії про замкнення ґімназії на підставі рескрипту Міністерства Освіти з дня 24. вересня. Як видно з дат, кара наступила скорше, як поповнено „злочин". Подібним способом розвязано украньскі ґімназії в Тернополі і т. д.

Провокації польської поліції йдуть так далеко, що за бомбові замахи на українські культурні економічні установи арештують самих Українців в підозрінні, що вони є справниками замахів. На приклад: в часі вибуху бомби в народній українській школі на Личакові у Львові на першім поверсі спав сторож тої школи Українець Рудий. Бомба, що вибухла в партері, підняла долівку на метер вгору і знищила ціле внутрішнє уряджения тої кімнати. Чудом спасся той сторож від смерти. За десять хвилин до вибуху **поліція арештує Рудого і пускає сензацію в пресу, що він сам** мусів бути співвинним у тій експльозії. Або за вибух бомби, підложеної під читальню української „Просвіти" в Збоїсках, поліція арештує голову того товариства, Гошовського. І так без кінця.

(Далі буде)

ПОЛЬСЬКІ ЗВІРСТВА В ГАЛИЧИНІ

(Оригінальні матеріяли з краю).

(12)

НЕЧУВАНЕ НАХАБСТВО.

В ночі з дня 26. на 27. вересня ц. р., в год. 7. вечір, зявилася нагло в Шилах, повіт Збараж, 4 плютони польської державної поліції і зараз заряджено, щоби на кождого поліціянта була курка й всякі інші харчі. Кури мали бути обскубані, зладжені, а хто не вспів зготувати, то били того канчуками. Пізніше лапали по селі молодих дівчат, котрих в немилосердний спосіб знасилували. Рано в годині 5-тій казали дати 70 підвод, котрі зараз зїхали на призначене місце. Пізніше прийшов постерунковий з сусіднього села й зачали робити нечувану ревізію. Зараз побили памятник Тараса Шевченка, а опісля взялися руйнувати кооперативу. Вдерлися до кооперативи і почали руйнувати кооперативне майно. Повисипували цукор, сіль, збіжа і всякі інші товари на одну купу, а потім місили й топтали то ногами, а нарешті все злили ще нафтою, а ляди поламали в кусні. З кооперативи пішли руїнники до Народного Дому, де виломили двері й порозбивали бібліотечні шафи, а всю бібліотеку знищили й порубали. Пізніще зірвали на сцені підлогу, порубали суфіт, а бляху на даху порубали сокирами і покололи баґнетами. В Народнім Домі знайшли козацький мундур, в який зараз повбирали фірманів і людей, та казали їм маширувати, а самі поставали з боків і били палками, як худобу. Пізніще поздирали усі мундури, спалили, та почали робити нечувану ревізію. Розбивали будинки, розкидали стіжки, а в снопах глядили за машиновими карабінами. В хатах розвалювали печі і рубали баґнетами шматтє. При ревізії також клали селян на землю і били по двацять до сорок нагаїв. Між иншими побили учителя Борака, Андрея Гарматюка, Осипа Господарського, Вилюзію і Володимира Гвізду, до яких на другий день привозили лікаря. Поруйнували кооперативу, читальню і Народний Дім, і перевели руїнницьку ревізію в 30 свідомих селян, яких мали списаних на картках, так, що шкода загальна виносить коло 15 тисяч золотих. По всім наказали громаді дати пять бочок пива, після чого забрали пиво і побитих фірманів до сусідного села до фільварку на обід, з фільварку поїхали до села Добромірки, де таксамо все зруйнували, як і в Шилах. Подібно робили майже в цілім збаражськім повіті.

—o—

НЕЧУВАНИЙ МОРД ПОЛЬСЬКИХ УЛАНІВ.

В ночі з дня 24. на 25. вересня з невідомих причин займилися на полі 3 державні стирти в Сухівцях, пов. Збараж. На ратунок прибули люде з околичних сіл з сикавками, а постерункові команданти відкликали свідомих громадян від сикавок та передавали їх військови, яке їх немилосердно катувало. Між иншими побили В. Пастушенка з Шилів, якого також відкликав командант поліції з Лисичинець, Іваненко, в часі, коли Пастушенко помпував воду при стирті. Вартівників, які в той час були при стирті, забрало військо з собою, і так їх побили, що лежать в безнадійному стані, а Громадянина Грицину з Заховець, котрий прибіг насампеPRED до огню, то так побили, що на третий день по звільненю від слідства він помер.

ПОЛЬСЬКА ПОЛІЦІЙНА КАРНА ЕКСПЕДИЦІЯ, А ВЛАСТИВО ПОГРОМ ПРОТИ УКРАЇНЦІВ У ЗБАРАЖЧИНІ.

Дня 25. вересня 1930 р. приїхала підводами в год. 6-тій над вечером карна поліційна експедиція до Нового Села, коло Підволочиськ, в числі 150 поліцаїв, узброєних від ніг до голови, в кріси, баґнети, револьвери та наймодернішу і нововинайдену зброю — палиці. По зложеній візиті місцевому постерунковому ішли поліцаї партіями до місцевої коршми Поляка Качоровського, де пили горівку, щоби набрати куражу. Партія за партією пили, їли та відходячи нічого не платили, а коли коршмарка обурена при кінці від послідної ґрупи зажадала заплати, поліцаї накинулися на неї з лайкою: „ти пся креф, ку...ці маць, ти така Полька патріотка, ти хцеш од нас пенендзи за то, же ми тобє мнєне і жицє броніми од бандицкей дзічи гайдамацкей і своє жицє наставями за цебє, а ти нам жалуєш даць зєсьць і напіць сен, ми тобє дами пенендзи, же тобє вшистке зємби повилятуйон". Обурена реставрантка пішла на скаргу до місцевого судді карного, Поляка д-ра Підґурського, який сейчас пішов до реставрації та сими словами звернувся до поліцаїв: „Цо то єст, панове, же ви тутай пієце і їце, як мувіла мі реставрантка, і не хцеце заплаціць". „А ти цо за еден?" поліцаї заревіли в один голос. „Я естем сендзя карни і пшедевшисткем встаць еден з другім, як мувіш зе свим пшеложоним". Вправді поліцаї встали, тоді суддя спитав: „Кто ест тутай комендантем?" на що дістав відповідь: „Ми тутай вшисци естесьми коменданці!". По такій рішучій відповіді суддя побачив, що з такою підпитою голотою нічого не вдіє і відійшов зі страхом, щоби ще сам не обірвав. В підпитім стані десь коло години 8-ої вечером зачали переводити ревізію, і то хата від хати, де лише жили Українці. Ревізія, а радше погром поляґав у тім, щоби всіх перекатувати та знищити все, що українське. Основну ревізію перевели в місцевій кооперативі „Народний Дім" в той спосіб, що ціле уряджения знищили, всі товари порозкидали та все полили нафтою. Крамара Ткача Володимира скатували тяжко. В читальні „Просвіти" порубали сокирами долівку, крісла, шафи з книжками (всі книжки подерли на кусники), сцену і декорації порізали, стіни полупали сокирами, всі портрети понищили та рами порубали, між иншим портрет Шевченка, формату 1x1½ метра, Франка, Мазепу, Хмельницького і Шмиґельського. Страшна руїна зістала зі всього. Дальше переводили ревізію у місцевої інтеліґенції, а то: в адвоката д-ра Сеника Данила, аґронома інж. Турянського Андрія, місцевого лікаря д-ра Кокодинського Андрія, д-ра Голінатого Льва, нотаріяльного заступника адвоката, д-ра Калини Івана та його конціпента д-ра Грицини Василя і місцевого пароха о. Малюци Івана. Всіх побито крім д-ра Калина, який був в той час в Тернополі і о. Малюци Івана. Сильно побиті: д-р Грицина Василь, д-р Сеник Данило, д-р Голінатий Лев і інж. Турянський Андрій. Того останнього забрали ще мимо того катувати на постерунок, де звалили його на долівку і поліцаї, сівши один на голову, та другі, тримаючи за ноги, катували аж до зімління. Скатованого над раном пустили до дому. Свідками катовання були побиті вже на постерунку Ярослав Сокіл, уч. 8 кл. ґімн. і Григорко Сокіл, селянин. Катуючи в застрашаючий спосіб кольбами та палицями, кричали збішені поліцаї: „ти кабане-бандито, хцеш Украіни, ти бендзеш бунтоваць рускеґо хлопа пшецівку паньству польскему? ти бендзеш паліл стирти паньске і розлепяць „Сурми", ми тобє покажеми, як паліць наше стирти! Як хцеш Украіни, то марш за Збруч, там маш Украіни! Ми цен скатуєм, же жиць не бендзеш і не умжеш!"

(Дальше буде).

Лік.

Матка Польська корчиться. Доктор Пілсудський записав їй поликати денно по кілька послів з опозиції і має надію, що хора в короткім часі виздоровіє. Найкращі пігулки то українсько-гайдамацькі посли.

—o—

Він: „Панно Льолю, я закохався у вас аж по самі уха!"

Вона: „То саме казав мені і ваш товариш Славко!"

Він: „Так — але я маю довші уха, як Славко!"

—o—

— Юрку, чому ти покинув Марійку?

— Бо вона мешкає на сьомім поверсі, а я не є ніякий турист!

ВАЖНЕ ДЛЯ ВП. ПП. СЕКРЕТАРІВ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА.

Сим повідомляється Вп. пп. Секретарів відділів У. Н. Союза, що висилка календарів на рік 1931 для членів У. Н. Союза вже розпочалася і що вже вислано календарі на адреси пп. Секретарів для слідуючих відділів:

Вислано почтою дня 14. листопада 1930: Від.: 1 (2 п.), 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 36, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49 (3 п.), 50, 51, 52, 55, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65 (2 п.), 66, 67, 71, 72, 73, 74, 76 (2 п.), 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 92.

Котрий би зі згаданих відділів не дістав з якоїсь причини посилки до 10 днів від дня висислання каленарів, нехай повідомить Адміністрацію „Свободи.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКТГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

Місяць листопад - місяцем національної жалоби.

День 15-го листопада - днем масових протипольських демонстрацій

НЕДІЛЯ, ДНЯ 16 ЛИСТОПАДА, Є НЕДІЛЕЮ МОЛИТВИ ЗА НЕВИННІ УКРАЇНСЬКІ ЖЕРТВИ ПОЛЬСЬКОГО ТЕРОРУ.

ЛИСТОПАД — МІСЯЦЬ НЕГАЙНОЇ ЗБІРКИ НА ДОПОМОГУ ЖЕРТВАМ ПОЛЬСЬКИХ ЗВІРСТВ

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ВИМОГА ЧАСУ.

Кожна нація має свої цілі, які виконує на протязі певного часу. Так і ми, Українці, маємо свої завдання, очевидні для кожного з нас, які є вислідком цілого нашого минулого життя. Ще недавно ми раділи, коли хто до нас заговорив українською мовою. Тепер той час минув. Ми маємо міліони людей, що звуть себе Українцями як на Великій Україні так і в Галичині, на Закарпаттю, в Бесарабії.

Тепер відбувається процес організації української нації. Час вимагає від нас бути активними патріотами; знати, добре знати „хто ми, чиїх батьків діти, ким і за що закуті".

Нові обставини вимагають від кожного Українця знання політичного життя, культурного та економічного на всіх теренах, де живуть Українці компактною масою від Закарпаття до Зеленого Клина. Побіжні відомости можуть дати нам часописи; та глибшого знайомства з тою чи иншою галуззю життя може ознайомити Українця-еміґранта та його родину тільки книжка, „що є заповітом одного покоління другому", книжка, що є осторогою, дороговказом на майбутній час, як маємо збудувати своє життя в своїй державі, до творення якої ми маємо бути готові кождої хвилини. Кожна родина мусить мати в себе маленьку бібліотеку, без чого ні одна культурна людина не може обійтися. Як казав ще за старих часів римський красномовець Ціцерон: „Хата, в якій нема книжок, подібна тому, хто не має душі". Так було за старих часів, а тепер ще більше. Необхідно мати книжку і вміти її читати, користуватись нею.

1) Перш за все необхідно, щоб кожна родина мала добрі книжки для дітей: казки, оповідання, як свої так і всесвітні, та пісні. Велика втрата, коли дитина вчасно не перечитає казок; коли в дитинстві не буде розвивати почуття любови до свого краю.

2) Кожна родина має мати книжки про виховання дітей; твори визначних українських письменників; критичну літературу й фахову літературу.

3) Школи мають придбати підручники, необхідні для школярів, та відповідну літературу по українознавству, а також педаґоґічні книжки, необхідні для українських учителів.

4) Робітники науки й пера також мають поповнювати свої свої бібліотеки науковими книжками, що останні десятиліття стали появлятися на українськім книжковім ринку.

Книжка відограє велику ролю в життю кожної нації; скількістю прочитаних книжок міряється культуру життя певного народу. Особливо для нас, Українців, що жиємо в добі відвойовання своїх прав, книжка відограє велику ролю; нам треба інформувати чужинців про себе, нам треба битись і обусновувати всьому світові свої вчинки, а як зробити це без доброї книжки? Крок вперед в життю нашому це придбання й уміння користуватись книжкою.

Добра книжка розкаже, за що ми бились, що вороги з нами робили й тепер роблять. Добра книжка прочистить шлях українському воякові, що з крісом в руках йде відвойовувати свої права.

Н. Н.,
Ню Йорк, Н. Й.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ФРЕНКЛИН, ПА.

Протест громади.

Наш парох о. Милянич представив вірним у церкві те страшне горе, яке зависло над поневоленим Ляхами нашим рідним краєм. Вибрано уряд, який мав подбати, щоби виготовлено відповідні протести і переведено збірку на допомогу краєви. До уряду ввійшли: Василь Загібайло, предс., Михайло Гришко, секр., Іван Криба, касієр.

Гром. Загібайло попер допомогу боєвій акції. Гром. Данильчук наставав на те, щоби висилати протести не тільки від парохії, але від цілої громади, бо нема між нами такого, що не протестував би проти польських звірств.

Про наш протест подала рівнож і американська ґазета.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

Листопадове свято.

Кождого року йду я на Листопадове Свято під вражінням тої величезної, взнеслої хвилі в життю українського народа, хвилі відродження української державницької ідеї.

Думка за думкою, вражіння за вражіннями пересуваються в моїй уяві. Радість, одушевлення, то знову якесь пригноблення закрадається мимоволі на думку того утраченого ідеалу, за який наш нарід боровся. Та таке пригноблення може бути тільки хвилеве. Думки про геройську жертвенність українського народа у визвольній боротьбі, готовість українського народу до ще більшої жертвенности в останніх роках, мусять розвіяти всякий сумнів, всяке пригноблення, а збудити одушевлення та скріпити віру в те, що наші будучі змагання не будуть безуспішні.

Під таким вражінням прийшов я і цього року на Листопадове Свято, з повним переконанням, що серед піднесеного настрою того великого, урочистого свята, моя віра ще покріпшає, ще більше усталиться. Та тут чекала мене велика несподіванка, великий удар.

На сцену виходить о. декан Пристай, парох з Гартфорд, Конн., і говорить таке, що може забити всяку віру в наше краще майбутте. Першого Листопада 1918 р. говорив бесідник, український нарід в Галичині скинув з себе ярмо ляцького окупанта і створив Західну Укр. Нар. Республику. Такесаме сталося і на Великій Україні, та тільки рік скорше. Та недовго мали ми свою державу. Ми мусіли її стратити, бо не було в нас жадного проводу. Кождий хотів бути отаманом, президентом, королем. І тепер, хотяй Ляхи переслідують жорстоко український нарід, ми, українська іміґрація в Америці, нічого не робимо, щоби помогти своїм братам. А не робимо тому, бо в нас нема ідейного провідника, ані одної ідейної орґанізації. Ми маємо тут великі, міліонові орґанізації, як Укр. Нар. Союз, та однак та орґанізація, а властиво її провідники не відчувають болю Рідного Краю. Бо колиб вони були ідейними провідниками, бо колиб вони не боялися за свої теплі „джаби", не боялися конвенції, так вони вже давно булиб вислали з тих міліонів Союза поважну суму гроша до Старого Краю. Ляхи мордують наших братів, а чи є кому за ними упімнутися? Чи часописи чужих народів згадали щонебудь про ті насильства Ляхів? А чому? Бо в нас нема інформаційного бюра в Америці, на чолі котрого стояв би випрактикуваний, учений, високий політик, а не „прічери" і дяки, які подалися ізза браку іншої роботи на редакторів. І доки в нас не буде інформаційного бюра, так довго не можна сподіватися, щоби з української справи щонебудь вийшло.

Не буду довше затримуватися над тою листопадовою промовою отця декана з котрої кождий присутний мусів винести вражіння, що всі наші провідники, та всі наші орґанізації в Америці, це одно, безідейне, та безхарактерне збіговиско, а одиноке спасення українського народа лежить в інформаційному бюрі.

В другій частині концерту виголосив святочну промову гром. Дм. Галичин з Ню Йорку. Бесідник, бувший старшина Галицької Армії, представив у своїй довшій промові могутний, величний зрив українського народа до самостійного життя з 1. листопада 1918 року, та ті герейські подвиги Галицької Армії, ті трудности і жертви, якими прийшлось оплатити нашу визвольну боротьбу. І хотяй ми її програли, то однак осталася ідея, ідея жива, яка наповнила ввесь український нарід нестримним хотінням і бажаннялм стати вільною і незалежною нацією. І те своє бажання український нарід торує шляхом великих жертв, великої самопосвяти, доказом чого нехай будуть останні краєві події. Тому не в зневірі, не в струї, не в наклепах ріжних демаґоґів на все, що гарне і благородне, але в пробудженню свідомости і незломній волі українського народа до свободи лежить запорука, що ми з повною вірою можемо глядіти в краще завтра, в кращу будуччину.

Несмак, пригноблення, викликане вступним словом отця декана, розвіялося. Я знову почував себе, що я є дійсно на Листопадовім Святі, на Святі української державности. І слухав з приємністю гарних слів та деклямацій.

Присутний.

САВТ БРУКЛИН, Н. Й.

Протестаційне віче.

Дня 2. листопада відбулося в нас протестаційне віче, яке відкрив громадянин Максим Рибак. В справі польського терору в Галичині говорив д-р С. Демидчук. Людей було дуже мало й не знати, що це за причина, що навіть під теперішний час годі стягнути людей.

З віча вислано телеґраму до секретаря стейту Стимсона. Збірка принесла $37.50. До неї доложено $11 з попередної збірки. Гроші вишлеться на боєву акцію.

Комітет.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Пізнати по ділах.

Тепер маємо найкращу нагоду зорієнтуватися у життї нашої громади. Ще не було в Америці такого моменту, який так зрушив би цілу нашу іміґрацію, як вона є тепер зворушена подіями в краю. А приглянься нашій громаді. Танцюємо й то здорово, аж гаті тріщать. Ще ніколи Филаделфія так завзято не танцювала, як тепер. На один день аж три забави. Прикро про це згадувати і соромно, але нема де правди діти.

Зате маніфестаційного походу нема. Протестаційного віча не було. А й про збірки нічого не чувати. А були випадки, коли то великий і завзятий „оборонець" аж з мітінґу втікав, щоби не запротестувати і не наразитися жінці Польці.

Одна відрадна поява, що ті, котрі задумують піднести громаду з того болота, яке вона місить, зорганізувалися в боєве товариство ім. пок. Юліяна Головінського. Віримо, що з того товариства повіє иншим духом.

Свій.

Також хороба.

— Моїй жінці заборонив лікар варити.
— Вона так сильно хора?
— Не вона, а я хорий.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ВОДЕРВЛИТ, Н. Й.

Збірка на боєвий фонд.

Дня 4. жовтня в горожанськім клюбі відбулася спільна конвенційна вечеря. На поклик о. І. Гундяка зібрано на боєвий фонд 39 долярів і 21 цент.

Гроші вислано до краю через Обєднання.

В. Футулуйчук, б. касієр.

—o—

БРІДЖПОРТ, КОНН.

Збірка на УВО.

На забаві кількох українських родин у честь Йосифа та Ірини Підлуцьких, членів УНС, гості зібрали на боєвий фонд 10 долярів. Гроші вислано до краю через Обєднання.

—o—

ЙОНҐСТАВН, О.

Жертва на Рідний Край.

Секретар 140 відділу У. Н. Союза, Т. Нановський зібрав серед членів відділу 11 долярів, а з каси відділу асиґновано 10 долярів на допомогу Рідному Краеви. Гроші в сумі 15 долярів відправлено через Обєднання до Рідного Краю на таку ціль: на Рідну Школу 4 дол.; на інвалідів 4 дол.; на сиріт 3 дол.; на УВО 5 долярів; а пять долярів призначено на Сиротинець У. Н. Союза. Жертви зложили такі члени товариства: Г. Тихоневич 2 дол.; Т. Нановський, М. Терлецький, І. Кравець, П. Качмар й І. Лисак по 1 долярови; І. Стриґлицький, С. Бацак, І. Рудик, С. Постельник, Г. Страдомський, Д. Репич, В. Радомський і М. Левицький по 50 центів.

М. Терлецький, предс.

—o—

ДЕНБУРІ, КОНН.

Жертва на УВО.

Члени Братства св. Миколая вислали до краю через Обєднання 6 дол. і 75 ц. на УВО. Гроші зложили слідуючі члени: Й. Вовк, М. Маркевич, М. Лукашевич й І. Лусик по 1 долярови; Т. Хараш 75 ц.; Д. Іванушка, М. Ґузій, С. Сверюк і С. Коник по 50 центів.

М. Маркевич.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На читальню Просвіти в селі Нагірянці.

На читальню „Просвіти" в Нагірянці, повіт Бучач, зложили:

О. Луців $50; Ів. Луців $50.85; К. Мартинюк $50.90; О. Попик $10; Анна Зазуха $5; по $1: Іл. Головчак, Ів. Михайличко, Н. Олексевич, Анна Вукста, К. Шпак, Т. Охоцький, Ів. Тураш, Ів. Кітинський, Ів. Скляр, Дм. Ковальчук, Я. Тарас, Ів. Приймак, В. Процак, В. Дроботій, В. Симошин, А. Куцик, М. Близнак; М. Савочка і Ів. Грицишин по 50 ц.; Г. Мельник 25 центів.

Разом зложено $185, які вислано.

Олекса Луців.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На боєву акцію.

На боєву акцію зібрав гром. Михайло Євуш $56.50, які передано до Обєднання.

Жертвували: по $5: М. Євуш, М. Коваль, М. Білецький, В. Білецький, С. Шевчук, Серафина Швець, П. Бурко; В. Люцьків $3; по $2: М. Мекилита, М. Мельник, В. Тарас, Ф. Стоколоса, М. Бовтюх, Джеймс Контелмос (Грек), Джов Маґас (Поляк); по $1: Джов Рот, Сем Морин і Алер Морін (Жиди), Л. Кузма; Ал Роґей (Німець) 50 ц.

М. Коваль.

—o—

ГЕМПСТЕД, Н. Й.

Союзовий відділ старому краєви.

На надзвичайнім мітінгу Товариства Запорожська Січ, від. 327 У. Н. Союза, який відбувся дня 10. жовтня, рішено вислати делеґата на Конгрес „Обєднання", але делеґат відмовився в самий день Конгресу від поїздки і в той спосіб наш відділ не мав заступника. Це є наука на будуче, щоби добре уважати з вибором делеґатів.

Член Петро Матіїв вніс, щоби перевести збірку на край. Зібрано $54.50 і вислано до Обєднання з таким призначенням: по $20 на УВО і політичних вязнів а $14.50 для інвалідів.

З нашої каси вн асиґнувало Товариство Укр. Зап. Січ, від. 327, $25.

Жертви членів: по $5: П. Матіїв, М. Кажола, І. Гречин; по $2: М. Лесів, М. Баран, П. Максимків; по $1: Л. Залуцький, І. Іванів, М. Керич, Ф. Комар, І. Розточинський, Й. Душенчук, Д. Чопик, Т. Багрій; Ф. Бойко 50 ц. Разом $54.50.

За Уряд:

Й. Душенчук, М. Керич, І. Гречин.

ВІДОЗВА

до панів професорів і бувших слухачів Української Господарської Академії в Подєбрадах (Чехословаччина).

Сенат У. Г. А. в Подєбрадах утворив Комісію по впорядкуванню могил студентів із ріжних країн нашої батьківщини, між ними заслужені коло визвольної боротьби. Академія сама не має потрібних засобів для удержання цих могил та й инших, котрі знаходяться поза Подєбрадами.

Комісія звертається проте до всіх, які були колись звязані з Академією, щоби добровільними датками піддержали цю акцію пошани для наших померших.

Датки слати на адресу:

Hipolit Hajdowskyj,
Podebrady lazne, Hotel Central,
C. S. R.

Звіт із акції комісії буде поміщений в українських часописах. Инші часописи просимо передрукувати цю відозву.

Комісія по впорядкуванню могил студентів і персоналу У. Г. А. в Подєбрадах.

БАЙКА.

За скляними горами, за чорними лісами, соленими водами є край хороший, богатий, гейби рай. У тім краю богатства, богатства, мід і молоко течуть потоками; куди глянеш і чого забажаєш, все маєш. У тім краю живе народ-автохтон дуже бідний. І чомуж він бідний у богацтві? От зараз всі зарепетують: „Бо дурний!" — Ні, ні, не дурний він, а розумний, дуже розумний, аж зарозумний і то, бачите, велика надвишка розуму трутила його в нужду. От слухайте: Бувало зійдуться розумні голови й ухвалять розумне діло, а тут зараз розумніші від них із своїми розумними головами та давай це розбивати... Це пусте, це дурне, ми краще, ми ліпше зуміємо! А наші голови — що пусті гарбузи! І давай розбивати, давай краще видумувати. І так переходить з дідапрадіда на внуки, на діти і тягнеться до наших часів. А що, гарна моя байка?

М. М.

—o—

Пощо ви мені зробили черевики на скрипах?

— А ви що хотіли, пані, за 5 долярів зробити вам черевики з грамофоном?

—o—

Доктор: „Ви, пане, маєте боляк в горлі... Але то нічого, тим я не журуся.

Хорий: „І я би не журився, як би ви, пане доктор, мали боляк той в горлі.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА".